

ali je on potreben podpore in če jo tudi sprejme. Nadalje je dosti takšnih, ki ne plačajo več štibre nego okoli 40 kron, ali zdaj pa dobijo dosti več podpore; tudi ne sezajo žita in pšenice; mi plačamo štibre do 140 kron ali še več, ter nam je toča istotako škodo naredila, pa dobimo prece malo svoto podpore. Zdaj se vidi, kje pride sovraštvo med ljudmi in tudi preklinjanje. Zatoraj prosimo okrajno glavarstvo, če je mogoče da se ta podpora primerno razdeli in bo tudi po pravici razdeljena.

Več posestnikov iz Frankovec
Št Janž na vinski gori pri Velenju. Dragi nam „Štajerc“! Dolgo časa se ti ni naznaniilo naše obč. volitve. Skoraj bo čas pretekel in triletni boj, da je zmagala napredna stranka. Pred tremi leti je bila volitev za vse 3 razrede. A v 3. in 2. razredu so pogoreli klerikalci. 1. razred pa se, e zavlekel, ker je bil v rekurzi do 3. svečana t. l. Ta dan je bila volitev za 1. razred. V 1. razredu so prišli le samo 4 klerikalci v milost. Tedaj so začeli vpiti, od šnopsa pijani kot grešna duša: „Koj, zmaga je naša!“ Neki Jurij je stegnil svoj vrat kakor gos in vpil: „Joj, hoj, zmoga je nooša, tudi fanek joce špojs, glib tako!“ Kakor se je ališalo goroviti, je g. župnik v farovžu rekel: Kaj neki imajo na volitvi, da tako vpijejo? No vprašajte klerikalci, kdo pije šnops? Ali je napredna stranka tako vriščala, kakor klerikalna? Na to se je hitro neki dopisunček hvalil v „Slov. Gospodarju“, da je v Št. Janžu na vinski gori „katoliška“ stranka zmagala. Pa dopisunček, mi te dobro poznamo; ti nisi nikakor „katoliški“; ti si že večkrat kaj takega napravil, kar se ne strinja z apostoljako vero. Neki Kokerc se je hvalil, da je g. župnik v „Gospodarju“ vse to pisal. Mi pa župnika bolj poznamo in vemo, kako miren je, da se ne vtika v take stvari, kakor ti zdajnjeni klerikalci! Teh ljudi se Janski farani vendar nič ne bojimo. Dne 10. sušca pa je bila volitev za novega župana. Tedaj je cela občina pričakovala, kdaj se bode „Portartur“ podrl. A premagan je bil brez vsega smodnika in strelenja. Velikanski poveljni se je zasiščal: zdaj je ao novi župan Anton Vodusček! Živijo napredna stranka!

Cirkovce. Nam se ne zdi vredno da bi podlemu napadu na našo spoštovano gospo Staraščina odgovarjali. Ali to smo spoznali, da je nepošteno, človeka napadati, kateri živi med nami mirno in pošteno. Vsaj vidimo, na kako visoki stopnji izobrazbe so te klerikalne revne duše. Vam diši „konzum“, kaj ne, klerikalna gospoda?! Le odgovarjajte ljudstvu, saj vas bo roka pravice kmalo dosegla! Fej takemu naatonačin! Več faranov.

Gutštajn. Dragi „Štajerc“! Naznaniti moram tudi jaz, kako se pri nas v Gutštanji godi. Eden, ki je že več let obrtnik in še ni nikdar kaj zakrivil, je lansko leto začel spet drugi nov obrt. Bilo je toliko nasprotnikov, da so nepodpisana pisma orožnikom pisali. Orožniki so se pa za tista pisma zanimali in so res hodili vsaki dan večkrat ogledovat, da bi se moglo na kak način obrtnika kaznovati. Ker je pa mož že več let svoj obrt po pravici peljal, tudi sedaj pri tem novem obrtu vè, kako se mora zadržati. Ker pa njegovi nasprotniki že druzega ne vejo, so se pa pri orožnikom pritožili, da njegov pes preglasno laja. Res je prišel orožnik in je tako dolgo čakal, da je gospod tega psa prišel ter mu je prepovedal, da pes ne sme takoj glasno lajat, drugače bo kaznovan. Ko bi ta gospod slab bil, bi ga nasprotniki že davno pojedli; pa je dobro, da je močan in krepek, zato ga pa posjeti ne morejo. Za danes dovolj!

Novice.

Madžaroni proti „Štajercu“!

Od poštne direkcije v Gradcu smo dobili
nledeči spis:

Štev. 235.32/III. Spoštovanemu uredništvu, Štajercu - v Ptuju! Kr. ogrska poštna in brzopisna direkcija v Budimpešti je z dopisom z dne 20. marca t. l. nazznala, da se je časniku »Štajerc« po razglasu ogrskega trgovinskega ministerstva poštni debit za kraljevino Ogrsko odtegnil; vsled tega se naročnikom na Ogrskem doposlanji »Štajerc« ne dostavlja. O tem se spoštovano uredništvu obvešča, itd.

To se pravi: Madžarska vlada noče več naš list dostavljati! Kje so vzroki? Trgovinski minister na Ogrskem je Košut, — sin voleizdajalca Košuta, ki je peljal krvavi boj proti Avstriji, zdaj pa ničvredni denar in spravila na ta način tisočere ljudi ob pošteno premoženje, ki je nadalje v neskončni predrznosti rekel, da je cesar Franc Jožef odstavljen od ohrskega trona in ki je končal kot voleizdajalec. Ta mal, gladki sinček puntarja Košuta se zdaj repenči kot trgovinski minister in hoče s krutim nasiljem premagati vse, kar ne trobi v betijarski slog. „Štajerc“ je edini list na Slovenskem, ki piše z ojstro brezobzirnostjo proti počrešnosti, zizesavanju in zatiravanju ciganskih Madžaronov. „Štajerc“ je edini list na Slovenskem, ki je odločno pokazal, da se je Košutova nasilna gospoda zredila na troške avstrijskih davkoplacelcev. In zato jeza, — kajti „Štajerc“ ima na Ogrskem veliko naročnikov, Košut pa se boji, da bi ti naši naročniki ne postali modri in ne sprevideli sleparstvo tiste nasilne druhali, ki gospodari danes na Ogrskem. In zato nam je pritlikjavi sinček voleizdajalca Košuta prepovedal pošto... Smešno! Pa še nekaj! Iz zanesljivih virov se nam poroča, da so se tudi hrvaški popi pritoževali čez „Štajerca“ in prosačili pri Košutovi madžarski vladi, naj se nam poštni prometa že premali. Da se zamore ugoditi vsestranskim zahtevam, se je sklenilo, da zgradi zveza na lastnem posestvu v Algersdorfu novo klet odnosno skladišče. S tem delom se je že pričelo. Deželna vzorna klet (Landes-Musterkellerei) bode v kratkem svoja skladišča vina zopet spolnila. Vinogradniki imajo tedaj priliko, oddati svoja naturna vina štajerske vrste. Nakup se vrši na podlagi pismenih ponudb in zapečatenih prob (Kostproben). Poslati se imajo ponudbe na zvezino vodstvo v Gradec, Franzensplatz 2 ter imajo obsegati: 1. Ime in stanovanje prodajalca. 2. Množina, vrsta, gorice, kraj in letnik vina. 3. Cena per liter od oddajalne postaje brez posode. 4. Oddajalno postajo. — Od vsakega ponujenega vina poslati je 3 zapečatenih prob v steklenicah z najmanje $\frac{1}{2}$ litra in dobro shranjeno v kištah. Dopošije se to najkasneje do 23. aprila t. l. na naslov „Kellerei-Verwaltung des Verbandes landw. Genossenschaften in Algersdorf bei Graz“. Na zahtevo se proda ali brezplačno posodi lesene kište s 3 steklenicami po po 500 gramov vsebine; cena 1 K. Muštri se poizkusijo od tozadovne komisije po njih vrsti in drugih lastnostih nepokvarjenega vina. V dvomljivih slučajih se vrši kemična preiskava. Kupi se edino popolnoma zanesljiva štajerska naturna vina!

Filijala kmetijske družbe v Ptuju priredi 16. t. m. shod s poizkušnjo lanskih vin. Vina naj se do 15. t. m. pri g. Osterbergerju oddajo.

Kmetski shod je priredila podružnica Št. Ilij kmetijske družbe p. k. v Zg. Sv. Kungot. Predsedoval je shodu načelnik g. Reppník. Ravnatelj g. Stiegler pa je predaval o sadjereji. Takih shodov potrebujemo!

Mestna policijska straža v Ptuju je v mesecih januar, februar in marec l. 1908 aretirala 6 oseb zaradi zločinov, 25 zaradi prestopkov po kazenskem zakonu, 2 zaradi policijskih prestopkov; naznaniha je sodnisko zaradi zločinov 12, zaradi prestopkov 38, zaradi pol. pregreskov 142 oseb; nadalje je zadržala zaradi izgredov v pijanosti 44 oseb, zaradi brezposelnosti 5 oseb.

Požarno brambo so ustanovili vrli možje
v Zgornji Pulskavi.

jamo svoje prijatelje po Ogrskem, naj nam nazznjanjo, je-li želijo list v kuverti ali ne. Poštnina bo višja, ali to lahko vsak žrtvuje. Mi pa bodo i zanaprej peljali odločni boj proti nasišni bandi, ki se repenči na Ogrskem, ki se krohotava vsaki pravčnosti in o kateri bode zgodovina enkrat tako pisala, kakor piše zdaj o avarskih in hunskeih divjih razbojnikih . . .

Iz Spodnje-Stajerskega.

Ptujska copernica je zopet v našem mestu in cígani ljudstvo. Nekega kmeta iz ormužkega okraja, kateri je bil okraden, je ta babura nazviti način napeljala, da bi izvedla tata, ako ji kmetu da neko svoto denarja. Tisti kmet pa danes proklinja to baburo, ker je prišel ob svoty denar! Opozarjamо ljudstvo na to sleparko, katera ljudstvo le cigani. Žalostno je, da je še danes ljudstvo tako neizobraženo in da takim babi več veruje, nego kakemu zdravniku! Vsi tisti, kateri so osleparjeni od tega šwindeljnega naj se obrnejo do nas pismeno ali ustmeno in mi bodoemo preskrbeli, da se ubogo ljudstvo ne bo še dalje cigainilo!

Zupnikove klofute. Župnik iz Galicije pri Žalcu je bil tožen zaradi pretepanjanja. Sprl se je namreč s svojim organistom in mu podelil končno 3 klofute. Ker so klofute na Avstrijskem studi za duhovnike prepovedane, plačal bode fajmošter za vsako klofuto 10 K., skupaj torej 30 K. Ljubite bližnjega in — ne klofutajte!

Subvencijski merjasci. V kolikor dovoljujejo sredstva, lahko doba član kmetijske družbe subvenčijske merjasce le tedaj, če vpošljejo potom po-podružničnih načelstev natanko (kakor račune) izpolnjene reverze z aro 30 K najpozneje do 15. aprila. Navadno se v enem kraju lahko nastavi samo en merjasec; v izjemnih slučajih, če se jih rabi več, mora načelstvo podružnice to dokazati.

O vzornih kletih. Sprejeli smo: „Z svojo
deželno vzorno klet odgovarja zveza kmetijskih
zadrg na Stajerskem vedno bolj namenu, da
dovoz natura vina naravnost konzumentu.
Delo zvezе se v tem oziru tako ugodno razvije,
da so kletski prostori z opremo za paračlanje

prometa že premali. Da se zamore ugoditi vsestranskim zahtevam, se je sklenilo, da zgradi zvez na lastnem posestvu v Algersdorfu novo klet odnosno skladišče. S tem delom se je že pričelo. Deželna vzorna klet (Landes-Musterkellerei) bode v kratkem svoja skladišča vina zopet spolnila. Vinogradniki imajo tedaj priliko, oddati svoja naturna vina štajerske vrste. Nakup se vrši na podlagi pismenih ponudb in zapuščenih prob (Kostproben). Poslati se imajo ponudbe na zvezino vodstvo v Gradec, Franzensplatz 2 ter imajo obsegati: 1. Ime in stanovanje prodajalca. 2. Množina, vrsta, gorice, kraj in letnik vina. 3. Cena per liter od oddajalne postaje brez posode. 4. Oddajalno postajo. — Od vsakega ponujenega vina poslati je 3 zapuščenih prob v steklenicah z najmanje $\frac{1}{2}$ litra in dobro shranjeno v kištah. Dopošlje se to najkasneje do 23. aprila t. l. na naslov „Kellerei-Verwaltung des Verbandes landw. Genossenschaften in Algersdorf bei Graz“. Na zahtevo se proda ali brezplačno posodi lesene kište s 3 steklenicami po po 500 gramov vsebine; cena 1 K. Muštri se poiškusijo od tozadeve komisije po njih vrsti in drugih lastnostih nepokvarjenega vina. V dvomljivih slučajih se vrši kemična preiskava. Kupi se edino popolnoma zanesljiva štajerska naturna vina!

Filijala kmetijske družbe v Ptuju priredi 16. t. m. shod s poizkušnjo lanskih vin. Vina naj se do 15. t. m. pri g. Osterbergerju oddajo.

Kmetski shod je priredila podružnica Št. Ilij kmetijske družbe p. k. v Zg. Sv. Kungot. Predsedoval je shodu načelnik g. Reppník. Ravnatelj g. Stiegler pa je predaval o sadjereji. Takih shodov potrebujemo!

Mestna policijska straža v Ptuju je v mesecih januar, februar in marec l. 1908 aretirala 6 oseb zaradi zločinov, 25 zaradi prestopkov po kazenskem zakonu, 2 zaradi policijskih prestopkov; naznaniha je sodnisko zaradi zločinov 12, zaradi prestopkov 38, zaradi pol. pregreskov 142 oseb; nadalje je zadržala zaradi izgredov v pijanosti 44 oseb, zaradi brezposelnosti 5 oseb.

Požarno brambo so ustanovili vrli možje
v Zgornji Pulskavi.

Gluhi in mutasti otroci na Štajerskem se množijo; štajerska dežela stoji v tem oziru na 3. mestu vseh krovov. Skupno število gluhih in mutastih je na Štajerskem 3000. Od teh je bilo v letih 1890—1899 skoraj 900 šolskih otrok. Od teh ubogih otrok se je moglo v deželnem zavodu samo 270 sprejeti. Vsi drugi se niso mogli sprejeti in so postali večinoma bremena za občino. Potrebna bi bila tedaj zgradba novih zavodov. Zanimivo je tudi, pregledati razdelitev teh gluho-mutastih otrok na posamezne sp. štajerske okraje. Padlo je: pri celjsko okolico 98, okraj Konjic 11, Lipnica 50, Ljutomer 8, Maribor (mesto) 6, Maribor (okolica) 77, Ptuj (mesto) 2, Ptuj (okolica) 22, Radgona 10, Brežice 19, Slovenska Bistrica 12.

V cerkev vlomilii so v Radgoni. Nabiralnice denarja pa so bile precej prazne, tako da so vlomilici odšli z dolgimi nosovi.

Zopet uboj. V Verstinju pri Ptuju se je zgodil zopet uboj. Znani pretepač Vauda je živel v prepiru s posestnikom Špindlerjem. Prišel je vsled tega v njegovo stanovanje in ga napadel. Valed tega je potegnil Špindler nož in mu ga sunil v srce. Vauda je bil takoj mrtev.

Pred mrlčom! V Bagoznicu pri Ptuju je umrl mlinar Pukšič. Mlin je prodal že preje F. Rašnemu. Poleg mrlča so se spriši in mladi Pukšič je pri tej prilikai brata Rašl z nožem težko ranil. Za to naj bi se brigali duhovniki, ne pa za politiko!

Ponesrečil je pri sekjanju dreves 69 letni Černe v Leskovcu pri Črešnjevcu. Na nesreči je padlo drevo in je bil kmalu potem mrtev.

Iz Koroškega.

Dva pomembna shoda.

Preteklo nedeljo sta se vršila v koroški Rožni dolini dva velepomembna, lepa shoda: prvi v Rožu in drugi v središču prvaškega hujskanja, v s.v. Jakobu. Vreme je bilo pre-sneto slabo; snežilo je kakor sredi v zimi. Ali vkljub temu se je na obeh shodih zbralo ne-pričakovano veliko mož. Ta dva shoda sta pač dokaz da lindstvo v Rožni dolini, kakor

sploh na Koroškem ni zadoljno s tisto grdo, vsakemu gospodarskemu delu škodljivo gonjo, ki jo vprizarajo čez Karavanke došli kranjski hujščaki. — Shod v Rožu se je vršil ob 10. uri dopoldne v Leuthnerjevi gostilni. Prostori so bili natlačeno polni, predsedoval pa je neki domači predsednik. Od nasprotnikov ni bilo ne dnya ne sluha. Kot prvi je govoril državni in deželni poslanec, kmet Karl Kirchmayer. V dolgem, lepem in domačem govoru je razložil ta pravi kmetski poslanec sedanji politični položaj. Predalec bi nas peljalo, da bi ves njegov govor objavili. Ali to lahko rečemo: ta Korošec, ki je kmet in poštenjak do kosti, je več vreden in je več storil, nego celi kup frakarskih prvaških poslancev. Kaj šteje orgljar Grafenauer proti temu kmetu Kirchmayerju? Prvi je odvisen od vsakega farovškega blaga.

Prvi je odvilen od vsakega karovskega napaca, — Kirchmayer pa jesamostojui, brezobjurni kmet. Zbrani volici so njegovemu krasnemu govoru živo odobravali. Posebno pa je vse razveselila izjava, da hoče in bode Kirchmayer z vsemi močmi proti arbaki pogodbi deloval, s katero se hoče naše domače kmete popolnoma uničiti! Za poslancem je govoril naš urednik Karl Linhart o političnih razmerah na Koroškem. Razvijal je posebno hinavski, Korošcem škodljivi nastop prvaško-klerikalnih hujšačev, ki se zbirajo okoli „Mira“. Navdušeno so ploskali poslušalci tudi temu govoru. Shod se je sicer končal brez vsacega nesporazumljivja in prepira. Sprejela se je rezolucija, ki jo potem objavimo. Laho se reče, da za dolgo ni bilo v Rožu tako imenitnega shoda. — Kar se tiče shoda v sv. Jakobu, je bilo pričakovati burnih dogodkov. Shod se je vršil v gostilni g. Schusterja. Vse je mislilo, da bodo črnuchi prisli in opraviti tiste presnete „računske napake“ Kobentarja in Ražuna. Govorilo se je tudi, da bode Ražun s svojimi pajdaši prihitel in povedal, kar ima za povedati. Ali ko je ta politiknjoči črnosuknež izvedel, da pride poleg poslanca Kirchmayerja tudi naš urednik Linhart, ostal je s svojimi hlapci raje doma. Le pa posameznih klerikalcev je došlo, ki so se pa mirno obnašali, ker so čutili, da govorijo naprednjaki resnico. Tudi na tem shodu je govoril v prvi vrsti poslanec Kirchmayer. Burno se je temu dičnemu kmetskemu zastopniku ploskalo. Za njim je govoril naš urednik Linhart v slovenskem jeziku. Tudi njemu se je živahnodobravalo, posebno ko je prijal prvaške klerikalce za ušesa in jim je zapel hudo pesem. Nadalje je govoril urednik Lackner iz Celovca. Vsak govor je bil odobravan in le en klerikalec je glasoval proti rezoluciji. Ta rezolucija, ki se je sprejela na obeh shodih ednoglasno, se glasi:

Napredna zmaga. 26. p. m. se je vršila v Št. Vidu v junski dolini občinska volitev. Vkljub nasilju črne garde so zmagali naprednjaki. Čast jūm!

Fajmošter Svaton, to je tisti češki — „dunovnik“, ki spije na enem sedežu 25 steklenic Štefričovega piva, se je pri občinskih volitvah v Št. Vidu v junske dolini posebno odlikoval. Nase močne načine je ta skoraj vedno malo nakanji gospodek volilce na svojo stran spravljal. Nekemu naprednemu volilcu je predlagal, da naj moč pred volitvijo v farovžu ostane; dotičnik je pa seveda odklonil, kajti vsakdo noče biti s Svatonom pod eno streho. K istemu volilcu je prisel Svaton potem ob 3. uri zutraj, da bi ga še nadalje nagovarjal. Vprašanje je, ali je bil Svaton do 3. ure tešč, kajti le tešč sme maščorati. In vkljub vsemu temu je Svatonček pogorel. Revez! Ostani, ti črnosuknež, pri svoji lažbi, pij twoje pivo in za občino pusti skrbeti — trezneže lind!

V Bistrici v Rožni dolini se vršijo v kratkem občinske volitve. Črni klerikalci že huiskajo

svojem „Š.Miru“. Opozorjamo pametne občane na današnji naš članek „Napredno in klerikalno gospodarstvo“. Ne pustite se zapaljati od lažnikov!

Cesarjevo častno medajlo so dobili sledeči gospodje, ki so že 25 let člani požarne brambe v Veldenu: Ferd. Egger, Mat. Berginz, Jos. Krassnig, Joh. Feissig, Jos. Czihak. Čestitamo!

Lepi sinček je Matija Steiner v Baljaku. Ukradel je svojem očetu stvari za 124 K. Zatake smrkoline je pač palica najboljša kazen. Tatvina Zaradi tretine se zardi neko. A

Tatvina. Zaradi tatvine so zaprljene neko Ane Schraffl v Beljaku, ki je služila v hotelu Moser.

Smrtna nesreca. Pri zgradbi taverske železnice se je podrl „grušč“ in ubil enega delavca ter ranil 15.

Po svetu.

Farovški računi so še vedno takšni, kakor da bi ne živel nikdar cesar Jožef II.. Neki slovenski rudar nam piše iz Pruskega (Rücklinghausen): „— Dragi mi „Stajerc“! Čital sem v 13. št. o poroki nekega trboveljskega rudarja; župnik Peter je možu 8 K 60 h načunil. Žalibog, meni pa je računal pobožni g. Janez Nemančič v Št. Janžu na Dolenjskem za poroko in mašo 10 gold. Mogoče je bilo vino tako drago, ki smo ga s svati v farovžu pili! Prišel sem takrat iz Nemškega in župnik je menda misil, da posedujem milijone. V mojo rojstni fari sem plačal za 3 oklice 3 K, vse skupaj torej 23 K čistega denarja. Tako se dela z rudarji, ki si morajo vsak vinar v krvavo težkem delu pod zemljo prislužiti. Bilo je to 7. prosinca 1907. S spoštovanjem vaš naročnik Jos. Zupančič.“ — Taki so črni računi! Ponavljamo še enkrat, da se lahko vsakdo brani in zahteva preveč plačani denar nazaj!

Veliko poneverjenje. Neki najemnik je poneveril davčni blagajni v Almeriji na Španskem okroglo 5 milijonov pesetas in jo popihal.

Vinska produkcija na svetu. Na celiem svetu se pridelava vsako leto okroglo 4000 milijonov galon, to je 18.000 milij. litrov vina. Največ vina pridelava Francoska (1453 milij. galon), potem Italija, Španija, Algir, Portugal, Avstrija (77 milijonov galon), Ogrska (68 milij. g.) itd.

Slovenske kmetske vojne.*)

Odkar so zavladali Habesburžani štajerski deželi, so bili kmeti podložni duhovski ali posvetni gosposki. Nesvojni kmeti niso smeli po svoji volji ravnati s svojim posestvom in se na seljatvi, koder so hoteli, zakaj kmeti in kmetije, oboje je bilo last zemljiških gospodov. Sodelile so jim graščinske gospiske in nekatere so mele celo pravico obsojati jih na smrt. Vsi kmetski podložniki so bili dolžni gosposki opravljati davčnine! Dajali so ji razne pridelke in domače živali, kakor žito, kurentino, jajca, jagnjetja, predivo i. dr., ali pa gotov denar. Vse te davčine so sploh imenovali desetino. Poleg tega so tlačanili graščakom, t. j. obdelovali po brez plačila graščinska polja, postavljali graščinska poslopja in za graščinske love nosili mreže, ribujace, pasti in druga lovila.

Hudi časi so napočili kmetom po koncu petnajstega in začetku šestnajstega stoletja. Turki so koro neprestano napadli slovenske dežele, pustošili polja in travnike in požigali poslopja in hiše. Vrhutnoge so graščaki prezirali zapisane pravice starja pravda slovenskih kmetov in jim samostno nakladali nove davčine in nenanadno lako. Videti je bilo, da jih hočejo graščaki kleniti v najtežji jarem sužnosti. Zato so leta 1515. sklenili kmeti južnega Štajerja, Kranjske in Koroške zvezo (punt, puntar) in zgrabili za rože. Pri Konjicah so imeli velik zbor, naaterem so sestavili svoje tožbe in pritožbe in izročili poslancem štajerskega deželnega glavarja Sigmunda pl. Dietrichsteina, naj jih spodeli cesarju. Med tem se je raznesla govorica, da cesar z njimi zlaga, in pogumno so udarili graščake. Osvojili so si mesto in grad Brezice, Podsredo, Bizejsko, Studenice i. dr. ter dobro oplenili. Nato so notranje avstrijski velikasi oborozili vojsko in ji postavili na čelo oveljnnika Jurija pl. Herbersteina. Ta je z dobro borožnimi konji premagal kmetske čete pri uzenici, Celju in naposled pri Brežicah.

Nato je cesar Maksimilijan I. ukazal, najpji noveg
tožbe in pritožbe tlačenih kmetov prešejoči časa
temu so se uprli ošabni graščaki. Naložili vsako
kmetom celo nove naklade in uporniki in potomci
so plačevali za "večno kazen" do temu
let tako zvani "puntki krajcar".

Se hujši upor je bil l. 1573. na spodnjem hvalj Stajerskem. Fran Tachi, ki je imel dežel obilnej knežjo graščino Stattenberg blizu Ptuja v anj ško kupu, je tako nesramno in neusmiljeno od začne podložne kmete, da so se ti dvignili in zdravlj pri priboru z upornimi kmeti okoli Planine, Laškega trga vesom, graščine Suseda na Hrvaškem. Njih vojvoda bil Elija Gregorić. Toda Juri Schrattenbach, poveljnik stanovskih polejakov, je premagal in razkropil kmetiske cesperje pri Piljatanju. Nadvojvoda in deželnki Karel je nato ukazal odpraviti krvice, a v temu so se razmre podložnih kmetov le izboljšale. Zato so se spodnje stajerski kmeti l. 1635. zopet uprli in opustošili gradove svojih tlačiteljev. Cesarska vojska je sicer zatrla upanostji, a vlada ni kaznovala onih graščakov, ki velike krvice delali svojim podložnikom. Še evje cve za cesarice Marije Terezije so se tužne razumele slovenskih kmetov nekoliko izboljšale. li v gro

„Nevarnost, ki preti vsemu našemu ljudstvu in vsled razširjenja klerikalne moči, je velika. Nprerofsa predni može so se v lepem navdušenju združiti da peljejo boj proti klerikalstvu. Mi ne vidim, v zapeljanih možih naše nasprotnike, temveč naše brate. Ali vsled tega smatramo za svoboko podolžnost, ljudstvo izobraževati, da vidi zanj začne v katerih leži. Mi hočemo ljudstvo še v zadnjem odhipu svariti pred gospodarskim prepadom, ob katerem že zdaj stoji. Ali verska čustvene zljudstva ne sme nikdo dotakniti? Pač pa naglašamo boj proti onim, ki bivesa moralivero v ljudskem srugojitve, ki pa izrabljajo verole zavoj skve, nposvetno moč.“

Prof. Hans Crammer.

Književnost in umetnost.

„Slike iz štajerske zgodovine“, spisane za slovju, tre-
staj, šole s cesarjevo sliko. Knjizica stane 20 vin, in prije je
je založila knjigotržnica Ulr. Moser (J. Meyerhoff) odpadk
Gradcu. Priporočamo jo kot dobro čitavo za mladinske
Knjizica obsega 48 strani in slediče oddelki: 1. Način
starješi prebivalci: Kelti in Rimljani. — 2. Novi prebogoste.
Prebivalci: Nemci in Slovenci. — 3. Ime Štajersko. — dje, ki
Rudolf Habsburški. — 5. Habsburžani in celjski grofjevi
— 6. Slovenske kmetske vojne. — 7. Tri nadloge atlobe.
Štajerskem. — 8. Gradovi in stare plemeniške rodbinogari šk
— 9. Mesta in mještanji. — 10. Francozi na Štajerskem, reci
— 11. Nadvojvoda Ivan. — 12. Cesar Franc Jožef. — je tret
Posejate po tej knjizici!

Gospodarske.

Sadjarji! Lansko jesen so dobili posestniki v ne
katerih krajih naše ožje domovine, namreč tam, kjer
adno drevje obrodilo, prav lepe svote za sadje. Cen
na je bila neprimereno visoka. Vse se je dalo spraviti
lepar, ja po nekod celo lesnike. Kupci niso bili tak
bezbrični, kakor drugekrate. Pobrali so tudi krasatavo
od toče poškodovanja sadje in to za cene, ki jih sic
iso ponujali za izbrano, lepo robo. Marsikrat je spr
il izkušnjo v žep s trdnim skelepom, da bode od sed
anaprej sadno drevje bolje negovalo, da ga bodo treba
istil, gnojil, pokončaval skodljivece i. t. d. Jesen in zim
te bili za vsa ta dela neizmerno ugodne. Če pa se s
aj ozremo po naših kmetskih sadonosnikih, vidimo, da
je ostalo vse pri starem. Drevje kaže kaj žalostno slik
ovsod je videti polno suhljadi, mahu, limovca in go
tičnih gnjezd. Krone so čestokrat pregoste. O gnojen
ih duha ne sluha. Storjeni klep je pozabljen. Tako
re naprej! Oni posestniki, čeprav cilj je svojemu pose
stvu največji mogoči dobitek, mora se ne le popraviti, luč svet
stih panog kmetijstva, ki mu to po danih razmer
mogočijo, ampak on mora tudi umno kmetovati. Se že jace
odločil tudi za negovanje sadnega drevja, tedaj je go
mora držati vseh pravil umnega sadjarstva, aka hoc
ter povoljen uspeh. Treba mu bode ne le izbrati pre
merne sorte in pravilno saditi, ampak tudi nadomestiti
zemljii tiste redilne snovi, katere je sadno drevje upo
abilo za svoj in razvoj sadja. Ja, on naj da še ve
azaj, naj skribi še za rezervo. Kjer sadno drevje redi
mojijo in ga pravilno negujejo, tam imajo redno več rastjo v
plodovito, sadno leto, ako vremenske uime ne pogojujo laž
jezijo vmes. Dokazov imamo dovolj na južnem Tr... Cepi
kem, kjer je sadjarstvo na visoki stopnji. Pri nas pa, ven
jo v letih, v katerih ni sadja, da se drevje odpočne, v
je, da odpočiva, a ne drevje, ampak izsesana zmarjava al
skler se ne zbere v njej tista množina drevesnih kon
sek. Dan

^{*)} Iz knjižice „Slike iz štajerske zgodovine.“